

“Манас атанын урпактары”

1-4-класстары үчүн класстык сааттын болжолдуу үлгүсү

Сабактын максаттары:

1. Билим берүүчүлүк: Балдарды достукка, ынтымакка, элин, жерин сүйүүгө, мекенчилдикке, адептүүлүккө ошондой эле жоопкерчиликти сезе билүүчү сапаттары боюнча билимдерин калыптандыруу.

2. Өнүктүрүүчүлүк: кыргыз тилин үйрөнүүгө болгон мотивацияны жана кызыгууну калыптандыруу, кеп ишмердүүлүгүнүн ар кандай түрлөрү боюнча көндүмдөрдү калыптандыруу, чыгармачылык, сүйлөө, ой жүгүртүү жана таанып билүү жөндөмдөрүн өнүктүрүү.

3.Тарбия берүүчүлүк: Коммуникация маданияты аркылуу балдарды мекенчилдикке тарбиялоо, кызматташууга жана өз-ара жардамдашуу муктаждыгын жана жөндөмдүүлүгүн өнүктүрүүгө көмөк көрсөтүү.

Иш формалары:

- фронталдык/индивидуалдык.

Иш ыкмалары:

- сүрөт боюнча иштөө, суроо-жооп, видео көрүү, динамикалык тыныгуу, жомок угуу, табышмак, жаңылмач, кыймыл процесстерин ритмизациялоо боюнча көнүгүүлөр, ырды аткаруу.

Сабактын жабдылышы:

- видео, сүрөттөр (Т. Герцендин тарткан сүрөттөрү боюнча), жомок, жазылган ырлар, видеороликтер, табышмактар, жаңылмачтар.

Сабактын жүрүшү

Мугалим: Саламатсыңарбы. Кутман күн, балдар!

Балдар: Саламатсызбы. Кутман күн!

Мугалим: Келгиле балдар, сүрөткө көңүл бөлүп, сүрөт менен таанышалы.

1. Сүрөт менен иштөө. (Кыргызстандын керемет жаратылыш көрүнүшү).

Мугалим: Балдар, бул тактадагы сүрөттү карагылачы, сүрөттө эмнени көрүп жатасыңар? (Кыргызстандын жаратылышы) Кайсы жер деп ойлойсуңар?

Балдар: Бул – Кыргыз жери.

Мугалим: Туура, бул керемет жер – кыргыз жергеси. Карагылачы кандай кооз, кандай сулуу. Мекенибиз бийик тоолор менен курчалган. Бул – биздин мекенибиз. Мекенибизди

көздүн карегиндей сактайлы. Ар бирибиз мекенге кызмат кылалы. Биз мекенге кандай кызмат кыла алабыз, ким кандай ойлойт?

Балдар: Жакшы окуйбуз, өзүбүздү бардык жерде жакшы алып жүрөбүз.

Мугалим: Албетте, балдар. Биз мекенибизди коргошубуз керек.

Балдар: Ооба.

Мугалим: Балдар, элибизди, жерибизди, ички жана сырткы душмандардан коргогон баатырыбыз, атабыз ким болгон?

Мугалим Манас атанын сүрөтү көргөзүп, Манас жөнүндө кыскача айтып берет.

Балдар: Манас.

Мугалим: Манастын аялы ким болгон?

Каныкей апанын сүрөтү көргөзүлүп, мугалим кыскача Каныкей апа жөнүндө айтып берет.

Балдар: Каныкей.

Балдар: Ооба.

Мугалим: Балдар, Манастын кеңешчиси, ар дайым жоого аттанаарда акылын айтып, бата берип узаткан атасы ким болгон билгиңер келеби? Ал киши- Бакай атабыз. (Бакай атанын сүрөтү).

Балдар: (Мугалимди кайталашат). Бакай.

Мугалим: Балдар, Манастын күмбөзү азыркы учурда кайсы областта жайгашкан? (Күмбөздүн сүрөтү)

Балдар: Таласта.

Мугалим: Манастын атасынын атын билесиңерби? (Жакып атанын сүрөтү).

Балдар: Жакып.

Мугалим: Азаматсыңар! Эми биз чогуу ачкыч сөздү окуйлу. (Тактада ачкыч сөздү балдар чогуу окушат).

Балдар: Ак кула (балдар катылган сөздү чогуу окушат)

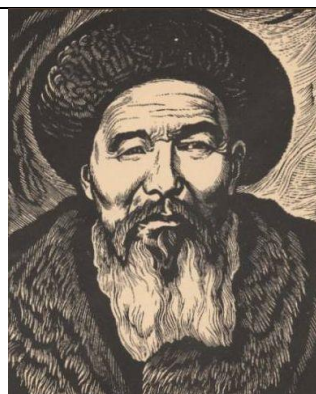
Мугалим: Туура, бул Манас атабыздын минген аты болгон.

Мугалим: Биз Манастын урпактарыбыз, көптөгөн манасчылар «Манас» эпосунун кара сөз түрүндө, ыр түрүндө айтып бизге достукту, ынтымакты, биримдикти, элин-жерин сүйүүнү даңктап келишкен. Залкар манасчыларыбызды билип жүрөлү, алар: Сагымбай Орозбаков, Саякбай Каралаев (Сүрөттөрүн көрсөтүү менен).

Саякбай Каралаев

Сагынбай Орозбаков

Алардын жолун улап биздин класста да манасчылар бар. Кана, ким Манас айтып берет?

Манас эпосунан чакан үзүндү айтылат.

2. «Манасчы» видеону көрүү.

Видеодогу көргөн сюжет боюнча балдар менен маек куруу.

3. «Сырдуу сандык» оюну.

Мугалим: Балдар, бизде сырдуу сандык бар. Бүгүн класста Каныкей апабызга тиешелүү (шөкүлө, шуру, билерик, шакек ж.б.) жана Манас атабызга тиешелүү (кылыч, калкан, камчы ж.б.) буюмдар менен таанышабыз, кыргызча атаганды үйрөнөбүз.

4. Жаңы лексиканы киргизүү.

Мугалим: - Балдар, карагыла! Бул сыйкырдуу сандык. Мында көптөгөн буюмдар бар. Келгиле аларды атаганды үйрөнөлү.

Жаңы сөздөр! Кайтала! Туура айт! - ынтымак, биримдик, баатыр, жомок, манасчы.

5. «Түстүү калемдер» жомогу.

Мугалим: Балдар, биздин мекенибиз көп улуттуу. Биз мекенибизде ынтымактуу, биримдикте жашайбыз. Ынтымак жөнүндө жомок айтып берейинби? Келгиле, анда чогуу жомок угалы.

Бир кутучада түстүү калемдер жашаптыр. Ар бир калемдин өзүнүн өңү, жашоосу болуптур. Көк калемдин көк асманы, көк булуту, көк суусу, көк кайыгы бар экен. Жашыл калемдин да өз жашоосу болуптур. Анда жашыл токой, жашыл чөп, жашыл жаздыгы бар экен. Сары калемдин өзүнүн жашоосу бар. Анын сары күнү, сары гүлдөрү бар эле. Күрөң калемдин күрөң дарактары менен күрөң токою жана күрөң кирпичи менен өзүнчө жашоочу. Кызыл калем да кызыл самын көбүктөрүн асманга учуруп куунак жашап жүрчү. Күндөрдүн биринде кызыл калем жашыл калем менен көк калемге конокко барышат. Анын дарбазасын, гүлдөрүн боёшот. Көк калем буга абдан таң калат, бирок ага мындай кооздук

жакты. Анын дарбазасы чын эле абдан кооз болуп калды. Мындан соң алар сары, күрөң калемдикине барышты. Анын токоюн чогуу боёшту. Күрөң калем да абдан кубанды. Алар түстүү буюмдарды көрүп кубанышты. Мына ошондон кийин чогуу жашоо кызыктуу болоорун билишип, ынтымактуу жашайбыз, бири-бирибизге жардам беребиз деп сүйлөшүшөт да, шаңдуу ыр ырдашып чогуу жашап калышкан экен.

Мугалим: Балдар силерге жомок жактыбы? Биздин класста кандай өңдөр бар? Биздин класстагы буюмдар баары бир өңдө болсо эмне болмок? Ынтымак деген сөзгө өз оюңарды айтып көргүлөчү.

6. Тап-тап –табышмак.

Мугалим: Келгиле балдар, эми табышмак табалы.

Кызык жери ушунда:

Жайкысын жылуу кийинип

Чечинип салат кышында (Б.- д...к)

Курсагы толтура жел,

Канча урсаң да дык дебеген эр. (Т..)

Суу ичпейт да, жем жебейт,

Каалашыңча мине бер.

Чарчабайт да, тердебейт. (В.....д)

7. Жаңылмач

Топ тоголок,

Токтобой тоголонот,

Тоголотсоң жоголот.

Көк чөп,

Көпкөк чөп.

Көк чөптөн көп,

Көпкөк чөп.

8. «Бир, эки, үч, төрт, беш - секирдик» көңүлдүү көнүгүү.

Мугалим - Келгиле көнүгүүлөрүбүздү жасайлы!

Бир, эки, үч, төрт, беш – секирүү (Онго, солго бурулуу, бири-бирине жакшы сөздөрдү арноо)

Мен жасадым! Азамат!

Мугалим: Бул сабакта балдар кандай сөздөрдү үйрөндүк?

Балдар: Мекен, ынтымак, биримдик, баатыр, жомок, манасчы.

9. Балдар биз баарыбыз ынтымактуубуз, ар дайым асманыбыз ачык болсун! Келгиле баарыбыз «**Күн чубак**» ырын ырдайлы.

Ачык асман, кун нур чачкан

Бул сүрөттү бала тарткан

Тартып бүтүп, баракчага

Минтип жазган ал бала

Кайрыма:

Ар дайым болсун асман,

Ар дайым болсун күнүм.

Ар дайым болгун апам,

Ар дайым болом мен.

10. Сабакты жыйынтыктоо (балдар өтүлгөн сабак боюнча өз ойлорун билдиришет)

1. Бүгүн мен билдим ...
2. Кызыктуу болду...
3. Бул кыйын болду...
4. Мен үйрөндүм...

11. Окуучулардын өзүн өзү баалоосу

Мугалим: – Эми сабакта өз эмгегиңди баалашың керек, үстөлүндөгү смайликтер алгыла:
күлүүчү смайлик - "Абдан жакшы" баа - сонун,
жылмайган смайлик - рейтинг "Жакшы" - жакшы,
кайгылуу смайлик - рейтинг "Анчалык жакшы эмес" - абдан жакшы эмес.

Үйгө тапшырма: «Түстүү калемдер» жомогу боюнча өз жомогуңарды, чакан ыр же ангеме түзүп келгиле. Жаңы сөздөрдү билип келүү.

Мугалим: Сабак аяктады. Саламатта болгула, балдар!

А.А. Бекбоева,
КББАнын филологиялык билим берүү лабораториясынын
ага илимий кызматкери,